

3.

OBSTARANIE MAJETKU

Každý podnik potrebuje na zabezpečenie svojej činnosti majetok, ktorý pôsobí v transformačnom procese dlhodobo, t.j. počas viacerých časových období – napríklad budovy, stroje, zariadenia, dopravné prostriedky a podobne. Spôsob, akým každý podnik získava dlhodobý majetok sa nazýva **obstarávanie dlhodobého majetku**, alebo tiež aj **investičnou činnosťou**. Pred samotným obstaraním dlhodobého majetku je potrebné zvážiť, ako si tento majetok obstarat'.

Spôsoby obstarania dlhodobého majetku:

1. obstarávanie dlhodobého majetku kúpou – dodávateľským spôsobom
2. obstarávanie dlhodobého majetku vlastnou činnosťou
3. obstarávanie dlhodobého majetku bezplatným prevodom – darovaním
4. obstarávanie preradením z osobného užívania do podnikania
5. obstarávanie na základe zmluvy o kúpe najatej veci – finančný lízing

Obstarávanie dlhodobého majetku kúpou – dodávateľským spôsobom – je najčastejším spôsobom obstarávania dlhodobého majetku za úhradu, často sa označuje ako dodávateľský spôsob (dodávateľská forma).

Dlhodobý majetok možno obstarat':

a) **jednorázovo** – naraz

b) **postupne** – náklady vznikajú postupne. Náklady, ktoré takto vznikajú od začiatku obstarávania až po zaradenie majetku do používania sa označujú ako **nedokončené nehmotné a hmotné investície**. Nedokončené nehmotné a hmotné investície sú všetky náklady súvisiace s obstaraním dlhodobého nehmotného a hmotného majetku od začiatku obstarávania do termínu jeho zaradenia do používania.

Obstarávanie dlhodobého majetku je možné po dohode s dodávateľom hradiť **aj formou preddavkov**. Investícia sa stáva dlhodobým majetkom až po dokončení. Prevod investície z obstarania na dlhodobý majetok sa uskutočňuje formou uvedenia do používania. Pod uvedením do používania rozumieme zabezpečenie všetkých technických funkcií potrebných na používanie a zároveň splnenie všetkých právnych predpisov – bezpečnostných, ekologických i hygienických. Pri uvedení dlhodobého majetku do používania sa vystavuje protokol o zaradení dlhodobého majetku do používania.

Obstarávanie dlhodobého majetku vlastnou činnosťou – niekedy je pre podnik výhodné, ak si nehmotný či hmotný dlhodobý majetok obstaráva vlastnou činnosťou (vo vlastnej réžii), napríklad ak si stavebná firma postaví novú budovu. Pri tomto spôsobe obstarania vznikajú v podniku rôzne náklady. Zaradenie dlhodobého majetku do používania vytvoreného vlastnou činnosťou sa nazýva **aktivovanie dlhodobého majetku**.

Obstarávanie dlhodobého majetku bezplatným prevodom – darovaním – pri tomto spôsobe obstarania majetku nevznikajú v podniku bežné náklady na obstarávanie, ale môžu vzniknúť náklady súvisiace s uvedením do používania, napríklad pri montáži či inštalácii darovaného majetku, resp. náklady súvisiace s daňovou povinnosťou – daň z darovania a pod.

Obstarávanie preradením z osobného užívania do podnikania – tento spôsob obstarávania majetku je využívaný v prípade individuálneho podnikateľa. Podnikateľ môže svoj osobný majetok, napríklad auto, počítač, mobil preradiť z osobného používania do používania podniku na účely podnikania.

Obstarávanie na základe zmluvy o kúpe najatej veci – finančný lízing – ide o spôsob obstarania majetku formou postupných splátok, pričom nájomca používa prenajatý dlhodobý majetok počas doby dohodnutej v zmluve, za čo platí lízingové splátky. V lízingovej zmluve sa môžu prenajímateľ a nájomca dohodnúť, že po splatení splátok a skončení prenájmu zostane majetok nájomcovi. Nájomca po skončení prenájmu odkúpi dlhodobý majetok za cenu dohodnutú v zmluve a stáva sa tak jeho majiteľom.

Financovanie obstarávania dlhodobého majetku

Pod financovaním rozumieme proces získavania zdrojov – kapitálu.

Zdroje financovania podľa vlastníctva:

- a) vlastné (vlastný kapitál) – napr. základné imanie, zisk
- b) cudzie (cudzí kapitál) – napr. úvery, záväzky

Zdroje financovania podľa spôsobov získavania (zdrojov plynutia):

- a) **interné** – vnútorné (podnikové) zdroje, sú výsledkom podnikateľskej činnosti (zisk bežného roka a predchádzajúcich rokov, odpisy, ostatné interné zdroje),
- b) **externé** – podnik získava z vonkajšieho okolia, nie sú výsledkom jeho podnikateľskej činnosti – úvery, záväzky, dotácie, osobitné formy financovania.